

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

การใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่ขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย

จัดทำโดย พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม
รหัส ๕๙๐๔๓๖

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิตยธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๔
วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนุญ

การใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่ขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย

ความนำ

ระบอบการปกครองของไทย ที่เรียกว่า ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นชื่อที่ใช้เป็นทางการครั้งแรกจากการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๙๒ มาตรา ๒ จากที่รู้จักกันในชื่อ ระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งมาจากคำว่า Constitutional Monarchy ที่นิยมใช้เรียกทั่วไปในทางสากล

การปกครองประชาธิปไตยของไทยมีรูปแบบรัฐเป็นราชอาณาจักร เช่น ราชอาณาจักรอังกฤษ จึงได้นำเอาระบบรัฐสภาที่เรียกว่า ระบอบรัฐสภาคู่หรือ Bi-Cameral มาใช้ คือ มีสองสภาคู่กันเป็นสภานบนและสภาล่าง อังกฤษเรียกสภานบนว่า สภาขุนนาง (House of Lords) และเรียกสภาล่างว่า สภาสามัญ (House of Commons) ไทยเราก็ใช้ระบอบรัฐสภาคู่เช่นกัน โดยเรียกสภานบนว่า วุฒิสภา (House of Senate) และสภาล่างว่า สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) ที่มาของวุฒิสภาของไทยแต่เดิมก็ใช้การแต่งตั้งทั้งหมดเช่นเดียวกับของอังกฤษ มาเปลี่ยนใช้เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เนื่องจากมีกระแสประชาธิปไตยเทียม (Sham Democracy) ที่ขึ้นชื่อว่า ผู้แทนในรัฐสภาประชาธิปไตยต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น จนบัดนี้ก็ยังมีการแสวงหาเรื่องนี้หลงเหลืออยู่ ทำให้องค์ประกอบของ ประชาธิปไตยแท้จริง (Genuine Democracy) ถูกบิดเบือน ดังนั้น เมื่อเราจะศึกษารูปแบบการพัฒนาและอุปสรรคของประชาธิปไตยไทย ก็จำเป็นต้องเปิดใจว่า อาจยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนบางอย่างที่ได้ยึดติดมาในความคิดดั้งเดิม เพื่อจะได้ทบทวนหาคำตอบว่าสิ่งใดเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง หรือเป็นเพียงประชาธิปไตยเทียมที่เข้าใจไปว่าเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง เพื่อให้การพัฒนาประชาธิปไตยของไทยสามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างก้าวหน้ามั่นคง

ประชาธิปไตยของโลกแบ่งเป็นสองค่ายใหญ่ ๆ คือ ค่ายที่เป็นสาธารณรัฐที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐ เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน เป็นต้น กับค่ายที่เป็นราชอาณาจักรที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ราชอาณาจักรอังกฤษ เป็นต้น

ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยแบบราชาอาณาจักรย่อมมีธรรมเนียมปฏิบัติที่แตกต่างจากประเทศในแบบสาธารณรัฐ ดังนั้น การนำธรรมเนียมแบบสาธารณรัฐมาใช้ในราชอาณาจักร บางอย่างก็เป็นเรื่องต้องห้าม บางอย่างนำมาใช้ได้แต่ต้องด้วยความระมัดระวังมิให้กระทบโครงสร้างหลักของราชอาณาจักร ซึ่งสำหรับประเทศไทยมีการละเลยในเรื่องนี้กันอยู่มาก จนทำให้ข้อบัญญัติของกฎหมายในบางเรื่องและนโยบายรัฐในบางด้านสร้างปัญหาความขัดแย้งในเชิงระบบการปกครอง จึงอาจพบว่ายังมีการปฏิรูปก็ยังนำรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐมาใช้โดยขาดเจตนาร้าย และอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและระบบการบริหารราชการแผ่นดินในอนาคต หรืออาจลุกลามจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐได้ในที่สุด เปรียบเหมือนรูรั่วของเรือที่เพิ่มจำนวนและแต่ละรูก็ขยายใหญ่ขึ้นจนไม่อาจแก้ไขจนต้องอัปปางในที่สุด ตัวอย่าง เช่น ความคิดเรื่องการ

เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเห็นไปว่าคล้ายการเลือกผู้ตั้งว่าการมลรัฐ หรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบคิดว่าเหมือนการเลือกตั้งวุฒิสมาชิกของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ในรายงานนี้ จะยังไม่ขยายพื้นที่ไปในเรื่องของรูปแบบรัฐที่มีการปกครองแบบราชาณาจักร แต่จะกล่าวเฉพาะในส่วนที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบอบรัฐสภาของราชาณาจักร กล่าวคือ เป็นการปกครองที่ประชาชนปกครองกันเองผ่านรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้เกิดเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความล้มเหลวในการพัฒนาประชาธิปไตย โดยจะพิจารณาตัวอย่างการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีในสมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีว่าได้มีการบริหารจัดการประเทศที่ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างไร จนส่งผลให้ประเทศต้องเข้าสู่วิกฤตการณ์ในเวลาต่อมา

วอลเตอร์ นักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงชาวฝรั่งเศส กล่าวไว้ว่า " . หากเราจะกล่าวถึงแนวความคิดเชิงผสมผสานระหว่างความต้องการของสังคม กับ คำนิยามทางวิชาการเกี่ยวกับคำว่า “ประชาธิปไตยที่แท้จริง” แล้ว ก็น่าจะหมายถึง “เป็นระบอบที่มีการเลือกตั้งที่เป็นปกติและมีความน่าเชื่อถือ มีการทุจริตในระดับต่ำ มีผู้บริหารประเทศที่มีคุณภาพสูง ประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัย และ สิทธิของประชาชนได้รับการยอมรับ” ¹

ดร.ปริญา เทวานฤมิตรกุลกล่าวว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยประชาชน ซึ่งสาระสำคัญของหลักประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ ๓ หลักการ ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักเสรีภาพ และความเสมอภาค และหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อย” ²

ดังนั้น หลักประชาธิปไตยที่แท้จริงจึงให้ความสำคัญในเรื่องของ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน และถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาลโดยตรงในการให้ความคุ้มครองในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้แก่ประชาชนภายใต้หลักนิติธรรม นอกจากนี้ ยังครอบคลุมไปในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการตรวจสอบถ่วงดุลในการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงสิทธิการปกครองและความเสมอภาคที่เป็นของประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านรัฐสภา และ องค์กรอิสระ เพื่อควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้เกิดความชอบธรรม และเป็นดุลอำนาจที่จะคอยยับยั้งมิให้รัฐบาลใช้อำนาจไปในทิศทางที่อาจสร้างความเสียหายแก่บ้านเมือง ซึ่งหากรัฐบาลทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างดีแล้ว ก็จะเป็นแรงหนุนให้ประชาธิปไตยเดินหน้า หากรัฐบาลไม่ทำหน้าที่หรือเป็นอุปสรรคเสียเอง ประชาธิปไตยก็จะล้มเหลว และส่งผลไปในเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ความไม่สงบสุขในชาติบ้านเมือง เป็นต้น ในส่วนความเป็นราชาณาจักรที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารจะต้องให้ความสำคัญกับความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ถือเป็นเสาหลักของบ้านเมือง สถาบันพระมหากษัตริย์สามารถสร้างความสมดุลและเป็นธรรมแก่สังคมสูงสุดในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นกลางทางการเมืองนั่นเอง

¹ Dr. Niaz Murtaza , [1014, MAY 20], Genuine Democracy , Available : <http://www.dawn.com/news/1107404>

² ปริญา เทวานฤมิตรกุล, คำบรรยายระดับปริญญาโท น.731 ปัญหากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2547

สิทธิ (rights) คือ อำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย

เสรีภาพ (freedom) คือ การที่เราสามารถกระทำการใด ๆ ได้โดยไม่มีสิ่งใดมาแทรกแซงหรือยับยั้งการกระทำนั้น เว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้

ความเสมอภาค (Equality) คือความเท่าเทียมกันในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ความเท่าเทียมในด้านการเสียภาษี การรับใช้ชาติโดยการเป็นทหาร หรือ สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

การใช้อำนาจเกินขอบเขตและการฉ้อราษฎร์บังหลวงของฝ่ายบริหารถือเป็นปัญหาที่ก่อกวนความชอบธรรมของรัฐบาลประชาธิปไตย เป็นการทำลายหลักความยุติธรรม หลักนิติธรรม และความเป็นนิติรัฐ ซึ่งรัฐสภา องค์การอิสระ และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องสามารถตรวจสอบถ่วงดุล ซึ่งรัฐบาลประชาธิปไตยต้องให้การสนับสนุนโดยไม่แทรกแซงขัดขวาง การยอมรับในบทบาทของการเมืองภาคประชาชนและองค์การอิสระ จึงจะแสดงให้เห็นถึงความสุจริตของการทำหน้าที่ของรัฐบาลประชาธิปไตย

การสำรวจการทำงานของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗

จากการสำรวจการทำงานของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พบว่ามีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย และต่อการรักษาความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่เป็นจำนวนมาก อาทิเช่น

๑. การละเมิดและขัดขวางการใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคล

ในกรณีที่มีการชุมนุมของประชาชนที่ใช้ชื่อว่า “องค์การพิทักษ์สยาม” ซึ่งเป็นการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การละเมิดสิทธิเสรีภาพในครั้งนี้ รัฐบาลหวังผลทำลายกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการตรวจสอบ จึงนับได้ว่าเป็นความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล และกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ทั้งนี้ รัฐบาลที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีการดำเนินการด้วยความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมและด้วยการปฏิบัติที่ไม่เป็นสากล อันเป็นการขัดขวางการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ จากกรณีที่มีการชุมนุมของประชาชนนำโดย พลเอก บุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ ในฐานะผู้นำองค์การพิทักษ์สยาม เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า อันเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ วรรคแรก และวรรคสอง โดยผู้ชุมนุมได้แจ้งขอเขตพื้นที่การชุมนุมทั้งต่อทางราชการและสาธารณะ ทั้งประกาศเงื่อนไขที่จะไม่มีการพกพาอาวุธ และพร้อมให้

เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจอาวุธของผู้ผ่านเข้าร่วมในการชุมนุมได้³ โดยที่รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ล่วงหน้าก่อนวันชุมนุมโดยอ้างเหตุผลว่า ได้รับรายงานของฝ่ายความมั่นคงว่า มีการระดมคนจำนวนมากภายใต้แกนนำที่มีท่าทีต้องการล้มล้างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง การที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรล่วงหน้าโดยอ้างการขาวของฝ่ายความมั่นคงมีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐบาลมิใช่เพื่อความมั่นคงแห่งรัฐเพื่อขัดขวางการชุมนุม และมีการระดมตำรวจจำนวนหลายหมื่นนายจากจังหวัดต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ โดยอาจหวังผลเป็นการข่มขู่ประชาชนให้เกิดความหวาดกลัวที่จะเข้าร่วมการชุมนุม ในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้การปิดกั้นเส้นทางจราจรเพื่อให้ประชาชนที่จะเข้าร่วมการชุมนุมมีความยากลำบาก โดยทางเข้าสู่พื้นที่การชุมนุมเส้นทางหลักคือ ด้านถนนราชดำเนินนอกถูกห้ามใช้ต้องย้อนไปใช้ด้านอื่นแทน ดังนั้นเมื่อผู้เดินทางมาร่วมชุมนุมไม่อาจเข้าในด้านที่ปิดกั้นได้ และไม่อาจเคลื่อนย้ายไปทางอื่นได้โดยสะดวก จึงเป็นเหตุให้มีความกดดันขึ้นในบริเวณแนวกันนั้น และก่อนถึงกำหนดเวลาเริ่มการชุมนุมอย่างเป็นทางการในเวลา ๙.๐๑ นาฬิกา ซึ่งจะมีการทำพิธีบวงสรวง เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ยิงแก๊สน้ำตาเข้าหาประชาชนผู้ชุมนุมในบริเวณแนวกันดังกล่าว ซึ่งเป็นการปฏิบัติการเชิงรุกด้วยความรุนแรงจนสร้างความวุ่นวายให้กับการชุมนุมทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ นับได้ว่าเป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุและผิดขั้นตอนการควบคุมสถานการณ์ชุมนุมตามหลักสากล มีผลให้การชุมนุมต้องยุติลงในช่วงบ่ายของวันนั้นโดยผู้นำการชุมนุมประกาศว่าเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่จะเกิดกับประชาชนผู้มาร่วมการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ

นายบวร ยสินทร และคณะ⁴ จึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวว่าเป็นการขัดขวางการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธหรือไม่ และมีการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมด้วยความรุนแรงไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกติกาสากล ตามคำร้องที่ ๕๘๙ / ๒๕๕๕ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งนายบวร ยสินทร และคณะ ได้พาผู้บาดเจ็บหลายคนพร้อมหลักฐานแก๊สน้ำตาที่หมดอายุ และวิดีโอที่บันทึกเหตุการณ์ที่มีการสลายการชุมนุมมาเป็นพยานหลักฐานในวันไต่สวน เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยทางรัฐบาล ได้มอบให้ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา) นำคณะนายตำรวจ มาชี้แจง โดยมีกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิพลเมือง (นายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ) เป็นประธานการประชุม สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจยอมรับว่า หลักฐานกระบอกแก๊สน้ำตาที่นำมาแสดงเหล่านั้นเป็นของจริงและเป็นของที่หมดอายุในขณะที่นำมาใช้งานจริงแต่ยังคงยืนยันว่าการใช้แก๊สน้ำตาเป็นไปตามขั้นตอนที่เป็นสากล ส่วนการใช้แก๊สน้ำตาที่หมดอายุแล้วน่าจะจะเป็นผลดีเพราะผลทางเคมีอ่อนลงย่อมไม่เป็นอันตรายมากเท่าของใหม่ นอกจากการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแล้ว นายบวร ยสินทร และคณะ ยังได้พาผู้บาดเจ็บและหลักฐานแก๊ส

³ ASTVผู้จัดการรายวัน, 1 ธันวาคม 2555, ใครทำให้ “เสธ.อ้าย” พ่ายกลางกระดาน

<http://www.manager.co.th/AstvWeekend/ViewNews.aspx?NewsID=9550000145960>

⁴ สำนักข่าว ไอ เอ็น เอ็น, 7 ธันวาคม 2555, กกก.สิทธิฯเรียกสอบผู้เกี่ยวข้องสลายม็อบ อพส.,

<http://www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=421128>

นำตาไปร้องเรียนต่อต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ตามหนังสือรับเลขที่ ๒๓๘๗๔ รับวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมทั้งได้นำผู้ได้รับบาดเจ็บจากการชุมนุมเข้าร้องต่อประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ และยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดยต่อมาเฉพาะศาลปกครองกลางได้มีคำวินิจฉัยไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพราะมาตรการที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งปัจจุบันคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (ส.ว.) ได้ตกไปเพราะวุฒิสภาถูกยกเลิก ส่วนคำร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ระหว่างการพิจารณา และคำร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอยู่ในขั้นตอนอนุกรรมการฯ ตรวจสอบ

๒. การหลีกเลี่ยงระบบตรวจสอบ : พระราชบัญญัติเงินกู้สองล้านล้านบาท

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งมาจากพรรคการเมืองที่กุมเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรต้องการผ่านกฎหมายในลักษณะเหมือนการปิดปากประชาชน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างน้อยในสภาผู้แทนราษฎร **ไม่ให้สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ** ด้วยวิธีการงบประมาณปกติในการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งของประเทศ พ.ศ. จำนวน ๒ ล้านล้านบาท

ทั้งนี้ รัฐบาลโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งของประเทศ พ.ศ. หรือที่รู้จักกันในชื่อ พระราชบัญญัติเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท ซึ่งสามารถผ่านสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๓ วาระได้อย่างราบรื่นด้วยคะแนน ๒๘๗ ต่อ ๑๐๕ เสียง เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยแผนงานของโครงการมีรายละเอียดของการลงทุนด้านต่างๆ ภายใต้กรอบงบประมาณ ๒ ล้านล้านบาท ดังนี้

รถไฟความเร็วสูง ๗๘๓,๕๕๓ ล้านบาท คิดเป็น ๓๙.๒%

รถไฟฟ้า ๔๕๖,๖๖๒ ล้านบาท คิดเป็น ๒๒.๘%

ถนนทางหลวง ๒๔๑,๐๘๐ ล้านบาท คิดเป็น ๑๒.๑%

ถนนทางหลวงชนบท ๓๔,๓๐๙ ล้านบาท คิดเป็น ๑.๗%

สถานีขนส่งสินค้า ๑๔,๐๙๓ ล้านบาท คิดเป็น ๐.๗%

ท่าเรือ ๒๙,๕๘๑ ล้านบาท คิดเป็น ๑.๕%

ด่านศุลกากร ๑๒,๕๔๕ ล้านบาท คิดเป็น ๐.๖%

ปรับปรุงระบบรถไฟ (เพิ่มเครื่องกั้น ซ่อมบำรุงรางที่เสียหาย) ๒๓,๒๓๖ ล้านบาท

คิดเป็น ๑.๒%

รถไฟทางคู่ และทางคู่เส้นทางใหม่ ๓๘๓,๘๙๑ ล้านบาท คิดเป็น ๑๙.๒%

ค่าสำรองเผื่อฉุกเฉิน (ความผันผวนราคาวัสดุ การติดตามและประเมินผล)

๒๑,๐๕๐ ล้านบาท คิดเป็น ๑.๐%

ต่อมาในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติเงินกู้ฉบับดังกล่าวด้วยคะแนนเสียง ๘๖ - ๔๑ ซึ่งสมาชิกฝ่ายคัดค้านเห็นว่า เป็นโครงการสร้างภาระหนี้ให้กับประเทศครั้งมหาศาล โดยผลตอบแทนไม่คุ้มค่านำประเทศสู่ความเสี่ยงอย่างที่สุด

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ วุฒิสภาได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สอง โดยมีนายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ทำหน้าที่ประธานการประชุม โดยเริ่มจากมาตรา ๖ ต่อจากการประชุมที่ผ่านมา การพิจารณาดำเนินไปจนถึงมาตรา ๑๗ ส่วนใหญ่ให้คงไว้ตามร่างฯ เดิม การอภิปรายดำเนินไปจนเลยเวลาเที่ยงคืน ขณะที่ก่อนการพิจารณา นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ยืนยันต่อที่ประชุมว่าจะพิจารณาจนถึงเวลา ๐๐.๐๐ นาฬิกา หากยังอภิปรายไม่เสร็จก็จะเลื่อนไปพิจารณาต่อในวันถัดไป แต่ปรากฏว่าเมื่อถึงเวลานายนิคม กลับเร่งรีบให้อภิปรายต่อจนจบในเวลา ๐๒.๕๐ นาฬิกา และให้ลงมติในวาระ ๓ ต่อทันที ปรากฏว่าเสียงส่วนใหญ่ของวุฒิสภาเห็นชอบด้วยคะแนน ๖๓ ต่อ ๑๓ เสียง งดออกเสียง ๓ โดยให้มีเนื้อหาให้เป็นไปตามร่างฯ เดิมที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรทุกมาตรา จากนั้นก็จะส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำขึ้นทูลเกล้าฯ สื่อมวลชนต่างขนานนามการประชุมครั้งนี้ว่า เป็นการประชุม “วุฒิสภาลักลับ” เป็นที่น่าสังเกตว่า การเร่งรีบพิจารณาร่าง พ.ร.บ. กู้เงิน ๒ ล้านล้านบาท ก็เพื่อให้ทันการพิจารณาวินิจฉัยคดีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นที่มา ส.ว. ของศาลรัฐธรรมนูญในวันนั้น (๒๐ พ.ย.๒๕๕๖) เพราะหากศาลวินิจฉัยว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญขัดมาตรา ๖๘ ก็จะทำให้เกิดปัญหากับรัฐบาลทันที

๕ มีนาคม ๒๕๕๗ นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ หัวหน้าคณะโฆษกศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวภายหลังการประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่า ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมพิจารณาสำนวนกรณีประธานรัฐสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งความเห็นของ ส.ส.รวม ๒ คำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญและมีมตินัดแถลงด้วยวาจาและลงมติในวันที่ ๑๒ มี.ค. นี้ โดยจะพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่งและมาตรา ๑๗๐ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่⁵

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาทขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ และ ๑๗๐ ด้วยมติเอกฉันท์ พร้อมลงมติ ๖ ต่อ ๒ ซึ่งกระบวนการตรากฎหมายเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากมีหลักฐานชัดเจนว่ามีการเสียบัตรแทนกัน ส่วนในประเด็นเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวพิจารณาแล้วว่าเงินกู้ดังกล่าวเป็นเงินแผ่นดิน การใช้จ่ายก็ต้องอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณ หรือ กฎหมายว่าด้วยการเงิน การคลัง เว้นแต่ในกรณี "จำเป็นเร่งด่วน" รัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติและต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังใน พ.ร.บ.โอนเงินงบประมาณรายจ่าย พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือ พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป แต่ตามข้อเท็จจริง

⁵ ข่าว ASTVผู้จัดการออนไลน์, ๕ มีนาคม ๒๕๕๗, ศาล ธรณ.ชี้ขาดคดี พ.ร.บ.กู้ ๒ ล้านล้านบาท ๑๒ มี.ค.นี้, <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=๙๕๗๐๐๐๐๐๒๕๖๑๖>

ปรากฏว่า การดำเนินการเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งประสงค์ยังไม่มีความสำเร็จเด่นชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๘ ว่าด้วยการเงิน การคลังและงบประมาณ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศาลจึงมีคำวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติเอกฉันท์ว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลัง กู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างนี้ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของ ร่างพ.ร.บ.นี้ จึงมีผลให้ ร่างพ.ร.บ.ดังกล่าวนี้ เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศฉบับนี้ เป็นความพยายามให้เป็นการใช้จ่ายนอกวิธีการงบประมาณปกติ ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในฐานะผู้แทนปวงชนจะไม่อาจควบคุมและตรวจสอบได้ด้วยกฎหมายว่าด้วยการงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยการเงินการคลัง^๖

๓. การไม่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน : การวางระบบบริหารจัดการน้ำ วงเงิน ๓๕๐,๐๐๐ ล้านบาท

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและ อุทกภัย (กบอ.) และ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ได้ร่วมกันกำหนดแผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนดำเนินโครงการก่อสร้างเพื่อออกแบบก่อสร้างระบบบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหาอุทกภัยของประเทศ วงเงิน ๓.๕ แสนล้านบาท โดยมีได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึง แสดงถึงวิสัยทัศน์ของรัฐบาลที่ละเลยไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านความเสมอภาคและการยอมรับการตรวจสอบในกระบวนการประชาธิปไตย แต่ในที่สุดศาลปกครองได้มีคำสั่งให้เพิกถอนแผนงานดังกล่าว

ทั้งนี้ รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕ วงเงิน ๓๕๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยอ้างความจำเป็นเร่งด่วนอันที่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน และความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจของประเทศให้กับต่างชาติในการลงทุน โดยการฟื้นฟูประเทศและวางระบบบริหารจัดการน้ำ โดยจัดให้มีการลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อฟื้นฟูความเสียหายของประเทศจากปัญหาอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔ ซึ่งสร้างความเสียหายถึง ๒.๖ ล้านครัวเรือน และศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

^๖ ชาว ASTVผู้จัดการออนไลน์, ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗, มติศาล รธน.เอกฉันท์ กู้ ๒ ล้านล้านชั้รัฐธรรมนูญ เสียข้ง มากชื้อรัฐตรากม.มิชอบ <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=๙๕๗๐๐๐๐๒๘๒๕๒>

แล้วว่า การออกพระราชกำหนดฉบับนี้ไม่ขัดรัฐธรรมนูญตามที่ผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๒ ก.พ. ๒๕๕๕

ต่อมา วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๕๖ สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน กับ ประชาชนรวม ๔๕ ราย⁷ ได้ยื่นฟ้องนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและ อุทกภัย (กบอ.) และ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ต่อศาลปกครองกลาง ว่าร่วมกระทำการกำหนดแผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนดำเนินโครงการก่อสร้างเพื่อออกแบบก่อสร้างระบบบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย

วันที่ ๒๗ มิ.ย. ๒๕๕๖ คณะตุลาการศาลปกครองกลางองค์คณะพิเศษ โดย นายตรีทศ นิโครธางกูร ตุลาการเจ้าของสำนวนพร้อมองค์คณะออกบัลลังก์อ่านคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๒๕/๒๕๕๖ ให้นายกรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและ อุทกภัย (กบอ.) และ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันนำแผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนดำเนินโครงการก่อสร้างเพื่อออกแบบก่อสร้างระบบบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย จำนวน ๙ โครงการ ๑๐ แผนงาน วงเงิน ๓.๕ แสนล้านบาท ไปดำเนินการจัดให้มีกระบวนการให้มีการศึกษาและต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึง ตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง และ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ตามสิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน และสิทธิชุมชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ก่อนที่จะดำเนินการจ้างเอกชนออกแบบและก่อสร้างในแต่ละแผนงาน ส่วนคำขอที่ขอให้มีการสั่งเพิกถอนแผนงานดังกล่าวให้ยก

๔. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม : การเสนอร่างพระราชบัญญัติ นิรโทษกรรม

พรรคร่วมรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองในสังกัดร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำที่ขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการบังคับใช้กฎหมายไม่อย่างเป็นธรรมและเสมอภาค โดยที่ก่อนหน้านี้ ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง ได้เตรียมการเสนอกฎหมายในรูปของพระราชกฤษฎีกานิรโทษกรรมเข้าคณะรัฐมนตรีมาแล้วแต่ไม่สำเร็จ การเสนอร่างพระราชบัญญัติของ นายวรชัย เหมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ มีเจตนาที่จะ "นิรโทษกรรมแบบเหมาเข่ง" ซึ่งหมายรวมถึงการนิรโทษกรรมให้ทั้งแกนนำการชุมนุมทางการเมืองและผู้สั่งการ โดยครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึง ๒๕๕๖ และขยายผลไปในความผิดในข้อกล่าวหาฉ้อราษฎร์บังหลวงของนักการเมือง ตลอดจนข้อกล่าวหาการทำให้ประชาชนถึงแก่ความตายของทุกรัฐบาล เป็นการออกกฎหมายที่ทำลาย

⁷ ไทยรัฐออนไลน์ , ๑ พ.ค.๒๕๕๖ , สมาคมต้านโลกร้อนฟ้องศาลปกครองระงับประมูลโครงการน้ำ
<http://www.thairath.co.th/content/๓๔๒๑๗๐>

ความชอบธรรมตามหลักนิติรัฐนิติธรรม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๘

ทั้งนี้ นายวรชัย เหมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ นิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. ขณะเดียวกัน นักเคลื่อนไหวร่วมกับ นปช. ก็ได้เสนออีกร่างหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรได้รับรองร่างในวาระแรกเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ ต่อมาได้เกิดกลุ่มต่อต้านอดีตนายกฯ ทักษิณที่เรียกว่า "กลุ่มกองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ" ตามมาด้วยเครือข่ายภาคประชาชนอีกหลายกลุ่มเช่น กองทัพธรรมของสันติอโศก ไปจนถึงนักการเมืองในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้ออกมาทำการประท้วง ในส่วนการเคลื่อนไหวด้านกฎหมาย เครือข่ายราษฎรอาสาปกป้องสถาบันได้ยื่นเรื่องต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าเป็นการตรากฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และขัดต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention Against Corruption ๒๐๐๓) เข้าข่ายการขัดกันแห่งผลประโยชน์และความเสมอภาคของกฎหมาย แต่ยังไม่ทราบผลก็เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้ร่างกฎหมายฉบับนี้ตกไปในที่สุด สำหรับการประท้วงบนท้องถนนก่อนสมัยประชุมรัฐสภาในระยะแรกยังไม่ได้รับแรงสนับสนุนมากเพียงพอ ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ได้ถูกส่งไปพิจารณาในคณะกรรมการฯ และส่งกลับมายังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระสองและ สามเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยร่างกฎหมายดังกล่าวเปลี่ยนจากเดิมที่จะนิรโทษกรรมให้เฉพาะแก่ผู้ชุมนุม เป็นให้รวมถึงแกนนำ การชุมนุมและผู้สั่งการ ซึ่งรวมถึงผู้นำรัฐบาลและทหาร เป็น "นิรโทษกรรมแบบเหมาเข่ง"

ซึ่งรวมการนิรโทษกรรมให้ทั้งแกนนำการชุมนุม และผู้สั่งการด้วย ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ถึง ๒๕๕๖ ความผิดที่จะได้รับนิรโทษกรรมนี้รวมข้อกล่าวหาฉ้อราษฎร์บังหลวงของทักษิณ ตลอดจนข้อกล่าวหาการทำให้ประชาชนถึงแก่ความตายของทุกรัฐบาล ซึ่งหมายรวมถึงรัฐบาลประชาธิปัตย์ด้วย

วิกฤตการณ์การเมืองไทยครั้งนี้เริ่มรุนแรงขึ้น จากการที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ผ่านการพิจารณาในวาระที่ ๒ และ ๓ เมื่อเวลา ๐๔.๒๕ นาฬิกา ของวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ทั้งที่มีกระแสคัดค้านจากคนหลากหลายกลุ่ม ที่ไม่เห็นด้วย โดยกลุ่มคนที่คัดค้าน เห็นว่าพ.ร.บ.ฉบับนี้ จะช่วยให้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี พ้นจากความผิดทางการเมือง และความผิดอื่นๆ และสามารถกลับเข้าประเทศไทย และรัฐบาลอาจต้องคืนทรัพย์สินที่ยึดมาจาก พันตำรวจโท ทักษิณ ทั้งหมด กลุ่มสมาชิกวุฒิสภา ๔๐ คน ไม่เห็นด้วยกับการเร่งรีบลงมติแก้ไข ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม รวมทั้งการแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นที่มาของ ส.ว. และได้ยื่นเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้พิจารณาชี้ขาดว่า การเร่งรีบลงมติดังกล่าว เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

^๘ มติชนรายวัน , ๗ มีนาคม ๒๕๕๖, เปิดร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรมฉบับ"วรชัย" ครอบคลุมทุกสี-เว้นแกนนำสั่งการ http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=๑๓๖๒๖๔๒๐๒๘

๕. การละเลยการพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ : คดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ละเลยและเพิกเฉยต่อบุคคลที่กระทำการดูหมิ่นหมิ่นประมาทสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ทำให้มีจำนวนผู้ละเมิดสถาบันเพิ่มมากขึ้นทั้งนอกและในระบบคอมพิวเตอร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ DSI วางเฉย แต่กลับกระตือรือร้นกับผู้กระทำผิดหมิ่นประมาทนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จนสังคมสงสัยในพฤติการณ์ของ DSI ตัวอย่างเช่น เมื่อมีผู้แจ้งความกับกรมสอบสวนคดีพิเศษเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายธาริต เพ็งดิษฐ์ ก็เปิดการแถลงข่าวทันทีในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่ามีผู้กระทำการติดต่อและแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสมต่อนายกรัฐมนตรี และจะเร่งจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ พร้อมการใช้ถ้อยคำในการแถลงเพื่อต้องการให้มีความสำคัญในเรื่องนี้เป็นพิเศษด้วยถ้อยคำที่ว่า “...ดีเอสไอ ไม่ได้รับใช้การเมืองแต่ว่า *ประมุขของประเทศ* ในฐานะนายกรัฐมนตรีถูกกระทำอย่างนี้และเป็นความผิด ที่ดีเอสไอรับผิดชอบก็ต้องดำเนินการ...” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่อาจเอื้อมเบื้องสูงด้วยคำว่า “*ประมุขของประเทศ*” แม้จะมีผู้กล่าวโทษและขอให้พิจารณาความผิดของนายธาริต เพ็งดิษฐ์ ต่อนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่มีหน้าที่โดยตรงในการรักษาความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับคำพูดของนายธาริต แต่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นก็เพิกเฉยมิได้ดำเนินการใด ๆ ในเรื่องดังกล่าว

พฤติการณ์ของนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และนายธาริต เพ็งดิษฐ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่มักไม่ใส่ใจกับคดีหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างจริงจังจนดูเหมือนเป็นการให้ท้ายผู้กระทำผิด ทำให้มีจำนวนผู้กระทำความผิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เกิดขึ้นมากมาย⁹

๖. การใช้อำนาจโดยมิชอบและอย่างไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการ : คดีนายถวิล เปลี่ยนศรี

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีการกระทำในลักษณะใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่หลายครั้ง อาทิ การใช้อำนาจโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี ซึ่งถือเป็นคดีสำคัญที่นำไปสู่การให้พ้นจากตำแหน่งรักษาการนายกรัฐมนตรี (เดิมรักษาการนายกรัฐมนตรีเกิดจากการยุบสภา) โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗¹⁰

นอกจากนี้ ยังมีคดีร้องเรียนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และ พลอากาศเอกสุกำพล สุวรรณทัต อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กรณีแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการทหารระดับชั้นนายพลของ

⁹ ผู้จัดการออนไลน์, แก๊งหมิ่นสถาบันชกหนักช็อกกล้าเปิดหน้าชน เหตุยุค “ยิ่งลักษณ์” ปรากฏไม่จริง, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖, <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=๕๕๖๐๐๐๑๕๙๐๔๕>

¹⁰ กระบูกดคอม, ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗, ยิ่งลักษณ์พ้นเก้าอี้รักษาการนายกฯ หลังศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดีย้าย ถวิล เปลี่ยนศรี, <http://highlight.kapook.com/view/๑๐๑๗๑๔>

กระทรวงกลาโหม ประจำปี ๒๕๕๕¹¹ รวมทั้งกรณีที่มีการคืนพาสปอร์ตให้อดีตนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตร ซึ่งคดีนี้อยู่ระหว่างการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.¹² คดีโอนย้าย นาย ถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นคดีที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยการโอนย้ายนาย ถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ให้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ (นักบริหารระดับสูง) โดยการตั้งเรื่องของเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอเรื่องต่อ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีทราบทามขอรับความเห็นชอบและยินยอมจากรองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ) ในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัด โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ ลงนามเห็นชอบในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ขณะเดียวกันในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๔ เลขาธิการ นายกรัฐมนตรี ก็ได้ทำเรื่องถึงรองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ) อ้างว่าเรื่องนี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว ทั้งที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ลงนามให้ความเห็นชอบในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ และต่อมาได้มีการนำเข้าคณะรัฐมนตรีเป็น วาระจรเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ จึงแสดงให้เห็นชัดแจ้งว่า “... มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่ให้เห็นได้ว่ากระบวนการโอนย้ายในครั้งนี้ มีการเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยเร็ว และเพื่อให้เป็นไปตามการสัมภาษณ์ และให้ข่าวของรอง นายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง) ในการโอนพลตำรวจเอก วิเชียร พงษ์โพธิ์ศรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในขณะที่ มาดำรงตำแหน่งแทนผู้ฟ้องคดี เพื่อให้สามารถแต่งตั้งคนของตนเองในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ มิได้เป็นการพิจารณาอย่างรอบด้านและเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการในสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติมานานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่เป็นข้าราชการ ชั้นผู้น้อยจนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในองค์กร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยมิได้มีข้อบกพร่องและไม่ได้มีความผิดใดๆ แม้กระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาใน ขณะนั้น ก็ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนยืนยันดังที่ปรากฏตามสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในขณะที่ปรากฏว่า ร้อยตำรวจเอก เฉลิม ได้ให้สัมภาษณ์กดดันและต่อรองเพื่อให้ พลตำรวจเอก วิเชียร พงษ์โพธิ์ศรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในขณะนั้น ยินยอมในการที่จะโอนไปดำรงตำแหน่งอื่นเพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพราะถ้าหากพลตำรวจเอก วิเชียร ไม่ยินยอมในการโอน ย่อมมีผลทำให้ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติไม่ว่าง ทำให้ไม่สามารถ แต่งตั้งบุคคลที่เป็นเครือญาติกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มาดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ จึงมีการกดดันบีบบังคับให้พลตำรวจเอก วิเชียรต้องยินยอม เห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ พลตำรวจเอก วิเชียร ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ ในลักษณะน้ำตาคลอโดย ยอมรับว่าถูกการเมืองบีบบังคับที่จะไป แต่จะต้องไปอย่างถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไปในตำแหน่งที่มี เกียรติมีศักดิ์ศรีพอสมควร อย่าเพิ่งพูดถึงตำแหน่งใด คุณก่อนว่าจะให้ไปดำรงตำแหน่งใด ถ้าเห็นว่า

¹¹ ไทยทริบูน, ๑๗ มิ.ย.๒๕๕๙, สนช.เตรียมถอดสุภาพลเพื่อนทักษิณ

,http://www.thaitribune.org/contents/detail/๓๐๒?content_id=๒๐๘๔๑&rand=๑๔๗๑๔๓๐๕๕๖

¹² สำนักข่าวทีนิวส์, ๑๕ ก.พ. ๒๕๕๖, ย้อนรอยคืนพาสปอร์ต “ทักษิณ” ตอกย้ำผลงานรัฐบาลหุ่นเชิด?

<http://www.tnews.co.th/html/content/๕๑๕๔๒/>

เหมาะสมก็จะสมัครใจไป ถ้าไม่เหมาะสมก็ไม่ไป ซึ่งในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔ ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี ก็ให้สัมภาษณ์ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่า พลตำรวจเอก วิเชียร เหมาะสมที่จะไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพราะเป็นผู้มีความสุขและเชี่ยวชาญในเรื่องของการวางแผนแต่ไม่เชี่ยวชาญในเรื่องของการปราบปราม” “...การจะโอนผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมาเป็นเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งยังคงมีผู้ดำรงตำแหน่งอยู่เป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและขัดต่อหลักคุณธรรม เนื่องจากในการโอนจะต้องคำนึงถึงผลกระทบหรือปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นของทั้งสองหน่วยงานคือ หน่วยงานที่รับโอน และหน่วยงานที่โอน มิใช่โอนโดยมีเหตุผลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของฝ่ายการเมืองเท่านั้น” “...ข้อกล่าวอ้างในคำแก้คำร้องทุกข่าว่าการย้ายผู้ฟ้องคดีเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายเร่งด่วนเกี่ยวกับความมั่นคงและตามนโยบายความมั่นคงระยะ ๔ ปีที่แถลงต่อรัฐสภา โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติเป็นเลิศในทุกด้านให้มาช่วยบริหารงานในระดับบนเป็นการยกระดับการทำงานจากระดับปฏิบัติมาสู่การบริหารงานในระดับบน นั้น ไม่เป็นความจริง เนื่องจากตั้งแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้โอนผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำจนถึงวันฟ้องคดีเป็นเวลา ๗ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้มอบหมายงานหรือ เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด เหตุผลในการโอนย้ายผู้ฟ้องคดีที่แท้จริงก็คือ ต้องการโอนผู้ฟ้องคดีให้พ้นตำแหน่งและโอนพลตำรวจเอก วิเชียร พงษ์โพธิ์ศรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในขณะนั้น มาดำรงตำแหน่งแทนผู้ฟ้องคดี” จึงเป็นการใช้อำนาจตามที่เตรียมไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตนอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างชัดเจนในที่สุด เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๗ ศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องที่ ๑ คือ นายกรัฐมนตรี ได้ใช้อำนาจดุลพินิจของฝ่ายบริหารโอนย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี โดยไม่ได้แสดงเหตุผลรองรับ จึงเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และให้ดำเนินการคืนตำแหน่งให้กับนายถวิล เปลี่ยนศรีภายใน ๔๕ วัน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และรักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้พ้นจากการรักษาการนายกรัฐมนตรีในวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ จากคดีโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี จากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยมิชอบ

๗. การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎหมาย: กรณีแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพล ประจำปี ๒๕๕๕

๑๑ ก.ย. ๒๕๕๘ นายวิชัย วิวิตเสวี กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้เปิดเผยว่า คณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และ พลอากาศเอกสุกำพล สุวรรณทัต อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กรณีแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับชั้นนายพลกระทรวงกลาโหม จากการแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพล ประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีการเสนอ พลเอก ทนงศักดิ์ อภิรักษ์โยธิน ให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม โดยไม่ถูกต้องตามข้อบังคับและกฎหมายนั้น คณะอนุกรรมการไต่สวนฯ ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาต่อ พลอากาศเอก สุกำพล แล้ว และนัดให้มาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ภายในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งล่าสุด พลอากาศเอก สุกำพล ได้มาขอเอกสารและสำนวนในส่วนที่สามารถขอได้ อย่างไรก็ตามในส่วนของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ในชั้นนี้ยังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหา

กรณีดังกล่าวสืบเนื่องมาจาก นางสาวยิ่งลักษณ์ และ พลอากาศเอก สุกำพล ได้มีการเรียกประชุมผู้บัญชาการ เหล่าทัพ ปลัดกระทรวงกลาโหม โดยมีการเสนอ พลเอก ทนงศักดิ์ ให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม โดยไม่ถูกต้องตามข้อบังคับและกฎหมาย จึงเป็นการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม และ พลอากาศเอก สุกำพล มีคำสั่งกระทรวงกลาโหมให้ พลเอก เสถียร เพิ่มทองอินทร์ ปลัดกระทรวงกลาโหม ในขณะนั้น พร้อมด้วย พลเอก ชาตรี ทัดติ รองปลัดกระทรวงกลาโหม และ พลเอก พิณภรณ์ ศรีวัฒน์ เจ้ากรมเสมียนตรา ในขณะนั้น ไปช่วยราชการสำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ พลเอก ทนงศักดิ์ ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม¹³

๘. การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อประโยชน์ส่วนตน : กรณีการคืนพาสปอร์ตให้อดีตนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร

เป็นคดีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ที่สั่งคืนพาสปอร์ตให้แก่ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นพี่ชายของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ คดีนี้อยู่ระหว่างการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

๙. การใช้อำนาจในทางทุจริต: โครงการรับจำนำข้าว

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการทุจริตขนาดใหญ่จนสร้างความเสียหายร้ายแรงต่อประเทศ ได้แก่ โครงการรับจำนำข้าว ซึ่งประมาณการว่าจะขาดทุนหลายแสนล้านบาท จากการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่ไร้การควบคุมส่อไปในทางทุจริต จนมีผลก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในกลไกระบบประชาธิปไตย ที่ทำให้เห็นว่ามีความเสี่ยงไม่แตกต่างจากระบบเผด็จการแต่อย่างใด

กรณีโครงการรับจำนำข้าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แถลงคดีจำนำข้าว¹⁴ ของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๑๗ ก.ค. ๒๕๕๗ โดยมีมติเอกฉันท์ ๗ : ๐ ให้มีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ และ พ.ร.บ.ป.ป.ช. มาตรา ๑๒๓ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่นำไปสู่การทุจริตจำนำข้าว โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่า การที่รัฐบาลของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกโดยกำหนดราคารับจำนำสูงกว่าราคาตลาด เมื่อมีการระบายข้าวที่รับจำนำได้เกิดผล

¹³ (๑๓) นสพ. คม ชัด ลึก ๑๑ ก.ย. ๒๕๕๘, ป.ป.ช.กล่าวหา'สุกำพล'ตั้งปลัดกท.มิชอบ, <http://www.komchadluek.net/news/politic/๒๑๓๒๑๑>

¹⁴ ASTVผู้จัดการออนไลน์ , ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗, ปุ อัดยับ ป.ป.ช.ฟันผิดจำนำข้าว, <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=๙๕๗๐๐๐๐๘๑๒๒๗>

ขาดทุนจำนวนมาก แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ระงับยับยั้งโครงการโดยยังคงดำเนินโครงการต่อมาจนเกิดผลขาดทุนสะสมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากนั้น การกระทำดังกล่าวมีมูลความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเสียงข้างมากด้วยคะแนน ๗ : ๐ เสียง เห็นว่าการที่ผู้ถูกกล่าวหา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลซึ่งได้กำหนดนโยบายการรับจำนำข้าวมาตั้งแต่นั้น และในฐานะประธานคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และมีส่วนร่วม ในการบริหารโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ได้กำหนดราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตามท้องตลาดเกินกว่าที่ควรคาดหมายได้ตามปกติ อันมีลักษณะเป็นการบิดเบือนกลไกตลาด และในการดำเนินโครงการปรากฏว่าได้เกิดการทุจริตในทุกขั้นตอน ทั้งการขึ้นทะเบียนเกษตรกร การสวมสิทธิ์เกษตรกร โกงความชื้น โกงตาชั่ง นำข้าวมาเวียนเข้าโครงการ การลักลอบนำข้าวออกจากคลัง ในส่วนของการระบายข้าวที่รับจำนำ มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองช่วยเหลือพวกพ้องให้ได้ข้าวจากโครงการไปจำหน่าย เกิดระบบนายหน้าค้าข้าว ไม่เปิดประมูลข้าวอย่างเปิดเผย การทุจริตดังกล่าวได้ก่อให้เกิดภาระรายจ่ายของรัฐและภาวะขาดทุน เป็นจำนวนมากทั้งการอุดหนุนเกษตรกร และค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น การสีแปรสภาพ การขนส่ง การเก็บรักษา และยังมีปัญหาข้าวเสื่อมคุณภาพ ขายข้าวขาดทุน ข้าวสูญหายจากโกดัง รัฐบาลกลายเป็นผู้ค้าข้าวรายใหญ่ ทำลายระบบการค้าข้าวโดยเสรี โรงสีและผู้ส่งออกนอกโครงการไม่สามารถจัดหาซื้อข้าวได้เพียงพอ โรงสีในโครงการและผู้ส่งออกที่ชนะการประมูลข้าว จะมีการค้าขายที่มีข้อได้เปรียบโรงสีและผู้ส่งออกนอกโครงการ ตลอดจนราคาข้าวไทยแพงกว่าคู่แข่งในต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยสูญเสียตลาดส่งออกที่สำคัญ การรับจำนำข้าวเปลือกทุกเมล็ด โดยไม่จำกัดพื้นที่ผลิตและวงเงินของการรับจำนำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อการเกิดความเสี่ยงต่อโครงการอย่างยิ่ง จากการนำข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านมาสวมสิทธิ์ ตลอดจนปริมาณรับจำนำสูงเกินกว่าข้อเท็จจริง แต่คุณภาพข้าวต่ำกว่าราคาที่รับจำนำ

สำหรับ “คดีโครงการรับจำนำข้าว” ป.ป.ช. ได้ใช้เวลาไต่สวนเกือบ ๒ ปี จนนำมาสู่การลงมติเอกฉันท์ให้ลงโทษอดีตนายกฯ ยิ่งลักษณ์ ฐานละเว้นปฏิบัติหน้าที่ โดยสรุปว่า สภาพความเสียหายที่เกิดจากโครงการรับจำนำข้าว ถือเป็นเรื่องที่ร้ายแรงที่สุดของประเทศ

ก่อนหน้านี้นักพรรคฝ่ายค้านได้ทำเรื่องถึง ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบโครงการรับจำนำข้าว ๒ ประเด็น คือ

๑. “กรณีทุจริตโครงการรับจำนำข้าวและการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G)” ซึ่ง ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดนายบุญทรง เตริยาภิรมย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไปแล้ว และกำลังขยายผลไปถึงนางสาวยิ่งลักษณ์ และ

๒. ขอให้ ป.ป.ช. พิจารณาถอดถอนนางสาวยิ่งลักษณ์ออกจากตำแหน่ง ฐานละเว้นปฏิบัติหน้าที่ ปลอ่ยให้มีการทุจริตทุกขั้นตอน ทำให้รัฐได้รับความเสียหาย

ต่อมา คณะอนุกรรมการปิดบัญชีโครงการจำหน่ายข้าวที่มี นางสาวสุภา ปิยะจิตติ รองปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน ได้ตรวจสอบพบว่าปัจจุบันรัฐบาลมีการใช้เงินในโครงการรับจำหน่ายข้าวไปแล้วมากกว่า ๖.๓ แสนล้านบาท โดยเป็นเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) จำนวน ๒.๓ แสนล้านบาท และเงินกู้ของกระทรวงการคลังอีก ๔ แสนล้านบาท ทั้งๆ ที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้วงเงินหมุนเวียนที่ใช้ในโครงการต้องไม่เกิน ๕ แสนล้านบาท ขณะที่ผลการขาดทุนอย่างต่ำที่คณะอนุกรรมการปิดบัญชีฯ ประเมินไว้มีประมาณ ๒.๓ แสนล้านบาท

เมื่อวันที่ ๒๓ ม.ค. ๒๕๕๘ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้ลงมติถอดถอนนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี กรณีไม่ระบับัญชี้แจงความเสียหายโครงการจำหน่ายข้าว ส่งผลให้รับโทษถูกเว้นวรรคทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี และในวันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๕๘ สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้ลงมติถอดถอน นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายภูมิ สาระผล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และ นายมนัส สร้อยพลอย อดีตอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ออกจากตำแหน่ง กรณีถูกกล่าวหาทุจริตการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (จีทูจี) ในโครงการรับจำหน่ายข้าว หลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิด

จนบัดนี้ อัยการสูงสุดได้ยื่นฟ้องบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายในโครงการรับจำหน่ายข้าว แล้วดังนี้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประทับรับฟ้องเป็นคดีหมายเลขดำที่ อม. ๒๒/๒๕๕๘ และฟ้องนายบุญทรง เตริยาภิรมย์ กับพวกรวม ๒๑ คน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ เป็นคดีหมายเลขดำที่ อม.๒๕/๒๕๕๘ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินฟ้องบุคคลและนิติบุคคลรวม ๗ ราย เป็นจำเลย ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคมที่ผ่านมา ในฐานความผิดให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิด ในการเข้ามาร่วมทำสัญญา ส่งจ่ายแคชเชียร์เช็ค ลงนามรับมอบข้าว ในการระบายข้าวรัฐต่อรัฐ หรือจีทูจี แต่ข้าวที่ทำสัญญาก็ไม่ได้มีการส่งออก แต่มีการนำมาหมุนเวียนขายในประเทศ โดยได้รับข้าวในราคาถูกจากการเสนอขายแบบจีทูจี แต่นำไปขายในราคาตลาด เป็นวงจรการทุจริต โดยเจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนรู้เห็น และมีผู้เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันเป็นวงจร ซึ่งทางอัยการได้ส่งฟ้องครบถ้วน

๑๖ พ.ย. ๒๕๕๘ นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้ชี้แจงถึงการดำเนินการของรัฐบาลต่อกรณีโครงการรับจำหน่ายข้าว โดยเฉพาะการดำเนินการทางปกครอง เพื่อเรียกเก็บค่าเสียหายในโครงการดังกล่าวจากผู้ถูกกล่าวหา และสาเหตุที่เลือกใช้วิธีตาม พ.ร.บ.ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ แทนการฟ้องเอาผิดทาง พ.ร.บ.ความรับผิดทางแพ่งนั้น ไม่ได้มีเจตนาไปปรักปรำ ชำแค้นผู้ที่ถูกกล่าวหา หรือใช้วิธีการพิเศษ หรือใช้นวัตกรรมใหม่ เพื่อเอาผิด กลับกลับผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากวิธีออกคำสั่งปกครองใช้มาแล้ว ๒๐ ปี กว่า ๕,๐๐๐ คดี และมีทั้งรัฐเป็นผู้แพ้และชนะ หรือศาลอาจจะลดจำนวนของค่าเสียหายที่ต้องชดใช้

นอกจากการที่จะออกคำสั่งทางปกครองเรียกความเสียหายจากนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรแล้ว ทางกระทรวงพาณิชย์ก็ดำเนินการฟ้องแพ่งกับบริษัทเอกชนในคดีจีทูจีไปพร้อม ๆ กัน

บทสรุป

ในช่วงเวลาของการทำหน้าที่ฝ่ายบริหารของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จึงเป็นช่วงเวลาแห่งความเลวร้ายของระบอบประชาธิปไตยของไทย การพัฒนาประชาธิปไตยต้องชะงักงัน ประชาชนนอกจากจะไม่เรียนรู้ประชาธิปไตยด้านการพัฒนาแล้ว ยังเห็นว่าการปกครองประชาธิปไตยเป็นความล้มเหลวที่ไม่อาจเชื่อมั่นได้อีกต่อไป สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนถูกละเมิด การหลีกเลี่ยงการตรวจสอบถ่วงดุล การไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม การละเลยในการพิทักษ์รักษาความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ การใช้อำนาจโดยมิชอบและอย่างไม่เป็นธรรมกับข้าราชการ การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎหมาย การใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน การทุจริตในโครงการขนาดใหญ่ เป็นต้น

จากพฤติการณ์ดังกล่าวมาข้างต้น ล้วนแต่เป็นการกระทำที่สร้างความเสื่อมเสียต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและต่อประเทศ เพราะจากการที่ประชาชนมีความคาดหวังจะได้ผู้บริหารประเทศที่เป็นผู้เสียสละ มีความตั้งใจที่จะทำตามนโยบายที่ให้ไว้ด้วยความสุจริตเพื่อช่วยให้ประชาชนพ้นทุกข์และบำรุงสุข ประชาธิปไตยได้เป็นความหวังของชาวไทยมากกว่า ๘๐ ปี แต่ยังคงย่ำอยู่กับที่ก็เพราะผู้บริหารประเทศที่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนขาดซึ่งอุดมการณ์ มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ จึงเป็นเหตุผลว่าเหตุใดจึงมีการทุจริตอย่างมโหฬารในการเลือกตั้งที่ผ่านมา ทำให้การเลือกตั้งไม่อาจยึดโยงกับประชาชนเชิงอุดมการณ์ แต่เป็นการยึดโยงของกลุ่มนายทุนพรรคกับนักเลือกตั้งเพื่อการเข้ามาโกงบ้านกินเมือง อันเป็นการทำลายความเป็นธรรมในสังคมและทำลายศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
